

אלyon הילל הקודש

וועלנטלי' כע אלyon אויסגעגעט דורך
מוסדות הילל הקודש ברסלב וויליאנסבורג
עליסודה ע"י כ"ק מרן מורה"ש ז"ע

זמנים (NYC)
7:08..... הדלקת הנורוות.
8:37..... מוצאי שב"ק
שיעורים נסדרו
נ"ז..... שמואל-א"ח-י"ט
ביבלי..... שבת כ"ט
ירושלמי..... פסחים נ"ז
תוספותא..... מכשירין ג'
רמב"ם..... טוען ונטען י"ב

שנה 9, גליון 28 (442)

מהרא"ש דערציאLit שבת הגדול

רבי נתן זאגט (ליקוט הילכות, נסית הזים שחרית, הלכה ב') אז דער שבת הייסט "שבת הגדול" וויל דעםאלט איז געבעטען גרויס ניסים דורך תפלה, דורך דעם וואס די איזן האבן געבעטען דעם איבערשטיין, און דער פסוק זאגט (דרורים ד') כי גוי "גדול" אשר לו אלקלים קרבאים אליו בה' אלקלינו בכל קראנו אלו - ווילר איז נאך איזא "גראוס" פאלק וואס דער איבערשטער איז איזוי בנאנט צו זי' ווונז זי' רופן צו אים, געטען אז מיר הייסן א' גרייס פאלק וויל מיר קענען רעדן צום איבערשטיין, און דער איבערשטיין העלפט אונן.

נאך שטיטיט און פסוק (ילכים ב, ח) ספירה בא לי את כל "הגדות" אשר עשה אלישע - דערציאל אלישע געטען זאכן וואס אלישע האט געטען, זאגט די גمرا (פילה כ') אז אלע ניסים וואס אלישע האט געטען איז געוווען נאר דורך תפלה, דורך בעטען דעם איבערשטיין, געטען אז ווילר איז געטען מינס דורך תפלה הייסט זאס "גדול" - "גראוס".

דערפאר הייסט דער שבת "שבת הגדול" וויל דעםאלט איז געטען גרויס ניסים דורך דעם וואס די איזן האבן געבעטען דעם איבערשטיין, דערפאר הייסט דאס שבת "הגדול" - דער "גראוס" שבת.

דער טור ברעננט (אורח חיים סימן ת"ט) אז אין שבת הגדול האבן די איזן גענומען אל לעמצע וואס דאס איז געוווען די עבורה זרה פון די מאקרים און עס צוועביגידען צום בעט, בקי' דאס צו שחיחן פאר א קרבען פסח, און די מצרים האבן געקריצט מיט די ציון אבער זי' האבן גאנריישט געקבענט טון, דאס איז געוווען איז נס וואס איז געטען נאר דורך דעם וואס די איזן האבן געבעטען דעם איבערשטיין. נאך א גס וואס האט דעםאלט פאסירט ווילר געברעננט <<<

א גוט ווארט אין בעט זיר זייער, שטארק זיך מיט טאר עישט אוייפערען, דער איבערשטיין וויל נאר עישט פארלירין, קען קומען א רפואה; זער איבערשטיין וויל הילפּן, עס ווילט אונזער מוויל צו אים, מען זאל זיך ווילן צו אים, אים בעטן פאר רחמנות איז אידייש קינדרען און איזי די גאנצע ווילט. דער איבערשטיין וויל נאר איזן זאנק, דאס מיר זאל אונזער ענגן איז מיר קענען גאנריישט; מיר זענען יעט איז איז מכב וואס אלע זענען וויל דער קברט, ז' כי חזי זיך צו צעעצט און צעמשמעטלרט, נישט דא איז וועמען זיך צו פארלאזן; יעדער איז מזקה איז מען האט נישט קיין עצה, מען האט נישט קיין זוועג ארזיס פו די מפלחה קאראנע. אלע שטארקע לענץער, אלע מעכטיגע לענץער שטיען פארלירין און זאגט איז איז עס נישט זא קיון עזח, אלע זאנק מיט איז אונגעט מוויל (סופה מט): "על מי לנו להשען? על אבינו שבשכים", יישט זא איז וועס זיך צו פארלאזן נאר איזי היליאן באשעפר.

(עצתו אמונה צו תש"פ)

פרשת צו, שבת הגדול, "ניסן, שעת תצש"פ לפ"ק

א מעשה אויף די פרשה

ושמרתם את משמרת ה' ולא תמוות ר' גאנצע לעבן איז גאנדערש וויל מען לעבט מיט אמונה, איזו וויל דער היליגער רבי זאגט (שיחות הר' סימן נ): "מי שייש לו אמונה - חיין חיים", וויל עס קאט אמיה איז דאס לעבן א' לעבן, "זה הוא מבלה ימי חיין בטוב תמיד", און ער פארברעננט זיינע עז און זאנק איז מיט גוטס. כי פשוחך לו בראוי ויש לו טוב, בוגאדי טוב ז', וויל וווען עס גיט אים אלעס איזוי וויל וויל, איז דאך גוט, ואפללו קשאינו קה, דהינו שאין מתהיג לו פסריר יש ל' יסוריין חס ושלום גמ'ין טוב, און אפללו וווען עס גיט אים נישט גוט, ער ליקיט יסוריין חס ושלום - איז אים איזיך גוט, כי מתחם שאף-על-פֿרְיכָן חס יתפרק ירחם עליו להבא וויל איז אפרלאזט זיך איזיבערלעטן איז דער איבערשטיין וויל רחמנות האבן און אים העלפּן. וויל איז דער איבערשטיין ברעננט מיר די שלעכטס איז דאך זיכר איז גוט פאר מיר, "אכל מישאן לו אמונה רעה שוב און לו שום חיין אינס חסים כלל, כי תפרק בשעבור ער עליו איזה רעה שוב און לו שום חיון, כי אין לו בפה לנחן עצמו כלל, מתחר שאין לו אמונה כלל, לו שום חיון ושות טוב, מתחר שוחך בל הים יתפרק וויל השגחה רחמנא לאצין", אבער דער וואס קאט נישט קיין אמונה האט ער נישט קריין שום לעבן, וויל וויל נאר עס גיט מיט וואס צו טרייסטן וויל ער גלייבט דאך גיט אינעם איבערשטיין רחמנא לאצין, "אכל על-ידי אמונה מה טוב וזכה החייה שלו פֿפְלַ", אבער דער וואס לעבט מיט אמונה האט א שיינע זיך לעבן.

אין זאך בעט איך דיר, לאו נישט אפּ דין ווילן, אפללו דו זעקט איז עס גיט נישט זאלסטו ווילטער ווילן זיין גוט. כל פֿמן דו ווועט ווילן, בענגן און גליסטען צו זיין אונ ערליךנער איז ווועט בייס סוף זוכה זיין צום רעם. איזוי ווי די מעשה גיט מיטן רביניס מחותנים, קרב הקדוש מוואלטשיסק זכורות יגן עליינו און קרב הקדוש מהמעלניך זכרתו בגין עליינה. דער וואלטשיסקער רב קאט זיינער שטארק גענאלט אונזקען איז איז רץ' ישראל, פערציאג יאר האט ער געבענקט און מתחפלל געוווען איז ער זאל זוכה זיין אונזוקען איז איז רץ' ישראל; וווען דער חקענילקער רב האט דאס געהנט האט ער געלאלט דערפּון, ער קאט געאגט: "זואס בענเกט ער איזוי סאך און זואס איז ער איזוי מתחפלל איזוי דעם? או מען וויל פֿאן נעמט מען געלאלט און מען פֿאן פֿארט!" וווען מען האט דערציילט פארץ רביין קאט דער היליגער רבִי געאגט: "איך ווועט זען איז דער וואלטשיסקער רב - וויבאלד ער בענเกט קיין איזץ ישראל - ווועט זום סוף זוכה זיין צו פֿאן קיין איזץ ישראל, וויל דער חקענילקער רב - וואס זאגט איז מען בעט געלאלט און מען פֿאן פֿארט - ווועט נישט איזקומען קיין איזץ ישראל", און איזוי איז טאכע געוווען.

צעט מען פֿאן דעם איז דער עיקר איז דער רצון; וויל אנג א מענטש וויל זוכה זיין צו זיין אונ ערליךנער איז, כל זמן א מענטש בענเกט זום איבערשטיין, ער בענเกט איזויס צו גיין פֿאן זיינע שלעכט עס מעשימים - ווועט ער זום סוף זוכה זיין איזויס צו גיין פֿאן זיינע שלעכט עס מעשימים. (עצתו אמונה צו תש"פ)

>>>>> אין מדרש (קדוש תהילים מזמור קל') אז וווען דער איז בערטער האט אונגענטאגט די מצריים אז די בכוורים וועלן שטארבן, זענען אלע בכוורים גענאנגען צו זיעער טאטעס און געזאטען: "ביז' יעצעט איז יעשען אלעלס וואס משה האט גענאגט, ווילט איר נישט אז מיר אלון בליכו לעבען? לאזט אroiס די איזן פון מצרים, וויל איזוב יישט וועלן מיר שטארבן!" האבן די טאטעס געגענטפערט: "אפילו אלע מצריים וועלן שטארבן וועלן מיר ביישט אroiיסלאזן די איזן פון דאי", זענען די בכוורים גענאנגען צו פרעה און געשרין און ייך געבעטען: "לאזן אroiס די איזן פון דאי, מיר האבן נאר צורות פון יי", האט פרעה געהיחסן זיינע קעיצט איז זי זאלן פאטריריבן די בכוורים. וואס האבן די בכוורים געטוין? יענדער האט גענוממען א שוווערד און געהרגט זיין טאטע, "למפה מצרים בעכוורים", עקס הונדערט טוינט מצריים זענען דעםאלט געהרגט גענווארן זוירך די בכוורים.

וְעַת מֵעוֹן דִי גָּרוּיסֶעָן נִיסִים וּוֹאָס אַיז דֻּעֲמָאלֶט גַּעֲשָׁעָן, אָוָן
אַלְעָס נָאָר דַּוְרָךְ תְּפָלָה. מְשָׁה רְבִינוּ אַיז גַּעֲקָמָעָן אָוָן
אוֹיְסָגְעַלְעָרָט פָּאָר דִי אִידָּן אָז זַיִן קַעֲנָעָן רְעַדָּן צָוָם אַיְבָּעָרְשָׁן,
אָוָן דִי אִידָּן הָאָבָן עַס טַאָקָע גַּעֲטָנוֹן, אָוָן דַּוְרָךְ דָּעָם אַיז גַּעֲשָׁעָן דִי
ニיסֶים, אָוָן דַּעֲרָפָאָר הַיִּסְטָדָעָר שְׂבָת "שְׂבָת הַגָּדוֹלָה".
דַּעֲרָשֶׁל אַיז גָּלוֹת

卷之三

באממת אין דאס געוען ער עיקר גלוות מצרים, און דער שיכן
אין געוען אין גלוות, די איין האבן ווישט געועואסט פון זיער
זרוייסער כת, און זי' קענען אלעלס אויס' פועלן מיט תפלה, ביז
משה רבינו אין יעוקמען און ער האט זי' אויסגעלערנט און זי'
קענען אלעלס פועלן בים איבערישטן, און דאס האבן זי' טאקו
אנגעהוויבן צו טון און איזו זעען זי' ארויס פון מצרים, און מיר
האבן זוכה געוען צו דעם יומ טוב פסח" - "פה-סח" און דער מוביל
האינו אונושנובו זומניאתי מינון איינבערבווען

עד פרפרא אין יעצט אין שבת הגדול די ריכטינע צייט זיך צו
באניגיען אין די זאך פון רענדן צום איבערשטן, ארויסצונגין פונעם
איינגענען מצרים, מען זאל וויסן פון די איגענען כוחות, אז דער
אייבערשטער האט אונז זיער לב, אונז מען קען אלעלס
אויס' פועלן בי אים, מען דארף נאר עפעען די מיל און אנדריבן
יעדן צום איבערשטן, בעטן ביים איבערשטן וואס מען וויל, און
ער איבערשטער וועט זיכער העפלן.

בדער רבי זאגט' (*שיחות רבינו ע"ה סימן י"ח*): **דעם טעם פארוואס מען דריינ'** איבער דעם טיש אום שבט הגדוול. וויל דער פסוק זאגט' (*יחסיאל מא, כב*) "וַיֹּאמֶר זֶה הַשְׁלָמָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'" צערפאָר דריינ'ט פָּאָר מען איבער דעם אלְיִשׁ וויל דער דברו ווערט אַיכְעַגְעַדְרִיט. פָּאָר מען איז אַרוֹיס פון מצרים איז דער דבר נאך געוווען אין גלוֹת, און נאכְדָּעָם איז מען אַרוֹיס פון מצרים און עס איז געוואָן "פסח" - "פה-סָח-", מען האט אַגְּנוּחוּבָּנוּ בְּאַדְן, אַין דער דבר אַרוֹיס פון גלוֹת.

עַס אִיז אַיְנוּעָפִירט בֵּין אַסָּאָךְ אַיְדִישׁ שְׂטִיבָעֶר, אֲזָא אָוֹם שְׁבָט
הַגָּדוֹל עַסְטָמָעָן בִּישְׁטָא אוּרִיךְ דָּעַם גַּעֲוָונְלִיכְן פְּלָאָצְחָן וְאוֹמָעָן עַסְטָמָעָן
גַּעֲוָונְלִיךְ שְׁבָטָה, וְוַיְילְ דָּאָרְטָא אִיז שְׁוִין גַּרְיִיטָ פָּאָרְ פְּסָחָן, מַעַן עַסְטָמָעָן
וְוַיְיףְ אַזְוִיְיטָעָן פְּינָשׁ. זָאָנְטָן דָּעָרְ רְבִי אָזְנָ קְוָקְסָטָ אָוּנוֹ לְעַרְנָעָן
אִז פָּאָרְ פְּסָחָה אִיז דָּעָרְ טִישׁ, וּוָאָסְ דָּאָס גַּיְיטָ אַרְוִיְיךְ אוּרִיךְ רְעָדָן צָוָם
אַיְיָבָרְשָׁטָן, נַאֲכִינְשָׁטָ אַוְרִיךְ דִּי רַכְטִינְגָּן פְּלָאָצְחָן. בֵּין עַסְטָמָעָן פְּסָחָן,
עַסְטָמָעָן דָּעַם הַיְלִינְגָּן סְדָרְ שְׁוִין אַוְרִיךְ פָּרְטִינְגָּן פְּלָאָצְחָן, וְוַיְילְ
עַמְּקָאַלְטָן גַּיְיטָ יְעַדְעָרְ אַדְ אַרְוִיסָּן פָּוָן מַצְרִיםָ, עַד הַיְבָטָ אָז רְעָדָן
וְוַיְהִי אַיְבָרְשָׁטָן

מען דארך אבער אויך אכטונג געבן, איזו ווי מען עסט טאקי
וישט שבת הadol אויף די געוונגלייע ציש, קען זיינער גרייניג
אויסקומען אז מען רעט זיך אויף, ווילעס איז דאך נישט מסודר
אלעלס ווי נארמאל. דער רבּ זאגט (קומי מוהן) חיק א' סיון ס"ה אז דעד
יעיקר פרנסה פון א מענטש ווונדט זיך צו ער רעט זיך נישט
אייף, וויל בעס געט אועוק די פרנסה. דערפראר אווב וויל מען
טאקי פאריעטען דעם טיש און באקומו גרייס שפֿע אויף פֿסח,
אייך מען בעין דעם אייבערשטן אז מען זאל זיך נישט אויפערונג
קײַינְמַאל, און פִּירן דעם שבת הadol מיט וואינקייט און פְּרִידֵיד,
אונ דעמאט ווועט גאנזינישט פְּעלן.

שכְּבַת הַגָּדוֹל זָאָנֶט מֵעַן דִּי הַפְּטוֹרָה פָּוּן "עֲרָבָה לָהּ", דָּאַס הָאַט
דִּי זִיסְקִיט פָּוּן רַעַדְן צָוָם אַיְבְּגָעַרְשָׁן

בריוו פינעם ראש ישבה שליט"

שטיראקט אינטראקטיבי מילויים

ירוי נعمט מען דעת פסח אלין?

לכובד מיינע טיעערע חביבים פלאנדי הילען פון ירושלים, א' ניסן, שנת תש"ט לפרט קעטן
 אשכנינו מה טוב חיליקו ומה בעין גולנו א' מיר וויסן פון הייליגן רבביין אוון זייןע
 פלאמידים; ווער עס לעבעט מיטן רבביין קאטן אן אנדערע סארט לעזגן, מען לענטט מיט א'
 קלראער אומנה, בען ווערט נישט פאלולין ווען דס' גיט איבער שעוערט צייטן, ד' אומנה
 איז איזו קלאר, בען שפיטן ווי דער איבערשטער הייט, דער איבערשטער מאכט אלעלע.
 עצט ווען די וועלט איז איז שעניך עט קען וואס צער רבבי גענטט אונז, דער
 הייליגער רבבי אנטג (לייטש מונזון), חל. ב', סימן 20, ואה: "ערץ ריך לבקש פאד מהש תברך' שיזכה
 להתקרוב למלהיג אומני, כי' שיזכה לאומנה אומנית בשלהוואר...". מען דאריך אטאך בעטן
 דעם איבערשטן מצען זאל זוקה זיין צי טראפען אן אקטער צדיק וואס קען זומבעגען צו
 האבן א' רײַנען קלראער אומנה, "כל המתקרבים למנהיג אומני, זוכין לאומנה ישרא
 דקראה", וויל אלע וואס עזענען מקדב צו אן אמתין צדיק זענען זוקה צו האבן א' קלראער
 אומנה; דאס באקופט מען ווען מען ווערט מוקוב צום רבביין, אלע קשיות, ספיקות און
 בלבולים גיינען אוועק און ד' אומנה שיינט און ליכט, מען לעבעט מיט אן אומנה ברורה
 ומזכוכת.

ואגדת נישט פון וואו איר וועט האבן אויך אַרְכִּי פֶּשׁ, אַלְעָ וּוּט אַיר האבן גְּרוּז
שפָּעַ; דָּרָר עִקָּר בָּאָרְכִּי פֶּעַן זָאָרְכִּי וּוֹעֵן שָׂוִין זָוְהָה וּוֹיְן צָוְיִן עַרְלִיכְעַאיְן,
פְּרַרְלִיכְעַאיְן. אָזְוַן וּוֹיְרַבְּיַנְמַן הָאָט גַּעֲזָאָט פָּאָר אַרְיִינָם וּוֹאָס אַיְן זַוְקַעְמָעַן אַפְּגָעַן
צָו אִים אָז אַעֲרַחְתָּן קַיְנַי גַּעֲלָט אַוְירְפֶּשׁ, רַבְּיַנְמַן הָאָט אִים קַחְזָק גַּעֲוַעַן אָוָן
גַּעֲזָאָט: "אוֹירְפֶּשׁ וּוּט וַיְיַיְן, אַפְּבָר וּוֹיְגַעְמָט מַעַן דָּעַם פֶּשׁ אַלְיִין?" מַעַן זַעַט בְּחֹושַׁ
אָז וּוֹעֵן עַס קוּמָט אָז דָּעַר יָוָם טָובְפֶּשׁ הָאָט לְמַעַשָּׂה עַדְעָר אַרְיִינָר וּוֹיְן, מַצּוֹת אָוָן כֶּל
טוֹב וּטוֹב; אַיְדַן פְּאַרְטִילְן שְׁוּנוּעָר גַּעֲלָטָעָר פָּאָר צְדָקָה, מַעַן טְיִילָט מַצּוֹת אָוָן אַלְעָ
סָאָרְטָן עַסְכַּן כּוֹרְיַי וּכְרַי, הָאָט רַבְּיַנְמַן גַּעֲזָאָט: "אוֹירְפֶּשׁ וּוּט וַיְיַיְן, אַפְּבָר וּוֹיְגַעְמָט מַעַן
דָּעַם פֶּשׁ אַלְיִין?" וּוֹיְגַעְמָט מַעַן דָּעַם פֶּשׁ-סָחַ – נָאָס גַּעַדְעַן צִוְם באַשְׁעָפָר. מַר דָּאָרְפָּן
בַּעַטְנַן דָּעַם אַיְבְּעַנְשָׁטָן: "לְבוּנוֹ שֶׁל עַוְלָם, הַעַלְפָן מִיר אוֹ אַיְךְ זָאָל זָוְהָה וּוֹיְן צָוְיִן צָוְיִן
דיְרַ אָוָן גַּעַדְעַקְעַן אוֹ קַיְיִנְעָר קָעַן מִיר אַגְּרִינִישָׂט טָוָן, הַעַלְפָן מִיר אַיְךְ זָאָל גַּעַדְעַקְעַן אוֹ
אַלְעָס קוּמָט פָּוָן דִּיר. הַעַלְפָן מִיר באַשְׁעָפָר אוֹ אַיְךְ זָאָל קַאָבָן וַיְיִגְעַן אַוְגַּן, אַרְיִיעַן מַחְ אָוָן
אַרְיִיעַן הַאֲרַץ, הַעַלְפָן מִיר אַיְךְ זָאָל קַעְגַּעַן אַוְסְרִינִיגְן מַיְנַע אַבְרִים זַיְיַי זָאָל גַּיְשַׁט זַיְיַי
חַמְצִ'דְגִּי פַּגְעַמְעַס זָאָר הַרְעַע".

איך בעקב זיך וויעיר עאך איזין, פיין הארץ איז מיט איזין; בפרט מיט די מפיזים וואס רווען נישט, נאר גיינען טאג און נאקט פאנטשטיין מען זעם קהיליגן רביניס עצוז. שטאַרטק איזיך מיט אומונה פשוטה; מיר וויאַסן גאנזישט, מיר קראָען גאנזישט, מיר פאנטשטיין גאנזישט און מיר ווילן נישט פאנטשטיין; מיר ווילן נאר טוּן וואס דער איזיבערשטער דער הייסט און וויל.

שטאַרטק איזיך אַלְעָן אין הַפֵּאַה; יעַצֵּט איז אַצִּיּוֹת וואס אַלְעָן וועלְן צעגעטען די סְפִּירִים, מענטשן זענען זיעער פֿאֶרְלוֹוִין, מען זוקט אַבְּסִיל חַיּוֹק, נאר דָּרָר רַבִּי האַט חַיּוֹק. אַ גוֹטַ שְׁבָתָה.

עַצְתּוֹ אָמֵנוֹת וַיִּקְרָא תְּשִׁפְךָ

